

**Рекомендації Уповноваженого із захисту державної мови
щодо застосування української мови як державної у діяльності
органів місцевого самоврядування**

Статтею 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини другої статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон) володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані депутати місцевих рад, посадові особи органів місцевого самоврядування.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону робочою мовою діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності, у тому числі мовою засідань, заходів, зустрічей та мовою робочого спілкування, є державна мова.

Частинами першою та другою статті 8 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» визначено, що депутат місцевої ради як представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу та член ради, здійснюючи депутатські повноваження, повинен дотримуватися правил депутатської етики, зокрема керуватися загальнодержавними інтересами та інтересами територіальної громади чи виборців свого виборчого округу, від яких його обрано.

Регламентом ради чи статутом відповідної територіальної громади можуть бути встановлені також інші правила депутатської етики та заходи впливу щодо тих депутатів місцевих рад, які порушують ці правила.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» депутат місцевої ради зобов'язаний додержуватися Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, регламенту ради та інших нормативно-правових актів, що визначають порядок діяльності ради та її органів.

Згідно із частинами четвертою та п'ятою статті 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільський, селищний, міський голова забезпечує здійснення у межах наданих законом повноважень органів виконавчої влади на відповідній території, додержання Конституції та законів України, виконання актів Президента України та відповідних органів виконавчої влади; організує в межах, визначених цим Законом, роботу відповідної ради та її виконавчого комітету; скликає сесії ради, вносить пропозиції та формує порядок денний сесій ради і головує на пленарних засіданнях ради.

Сільський, селищний, міський голова несе персональну відповідальність за здійснення наданих йому законом повноважень.

Ураховуючи зазначене, недотримання депутатами місцевих рад законодавства України, у тому числі щодо застосування державної мови під час засідання відповідної ради може розглядатися головою при формуванні порядку денного, наданні можливості виступити чи бути предметом розгляду на комісії з питань депутатської етики.

Крім того, обов'язок застосування депутатами державної мови під час засідань ради та заходи впливу в разі невиконання такого обов'язку можливо також передбачити в правилах депутатської етики та у відповідних актах ради.

Відповідно до частини першої статті 6 Закону кожний громадянин України зобов'язаний володіти державною мовою. Щодо володіння громадянами іноземними мовами, у тому числі посадовими службовими особами органів місцевого самоврядування, законодавство такого обов'язку не встановлює. Тому використання інших мов ніж державна під час засідань, заходів, зустрічей, виступів унеможлиблює правильне та повноцінне розуміння інформації відповідними посадовими особами ради для вжиття дій у межах повноважень. Для виконання повноважень головою та іншими особами в повному обсязі, прийнятті рішень у відповідності із законодавством доцільно застосовувати державну мову усіма учасниками.